

KONKURENTSIAMET

Kliimaministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn
E-post: info@kliimaministeerium.ee

Meie 08.02.2024 nr -12/24-0037-073-1

Koopia: Justiitsministeerium, e-post: info@just.ee

Ettepanek kaugkütteseaduse § 14¹ lg 11 muutmiseks

01.10.2010 sätestati kaugkütteseaduses¹ (KKütS) soojuse ostu korraldust käsitlev regulatsioon, mille §-st 14¹ tulenevalt soojuse tootja teeb soojuse tootmiseks investeeringuid ja võrguettevõtja sõlmib vastavalt vajadusele investeeringukindluse tagamiseks lepinguid tähtajaga kuni 12 aastat alates tootmisest alustamisest, arvestades KKütS § 1 lõikes 2 sätestatud põhimõtteid. Võimaluse korral eelistatakse valdavalt taastuvatest energiaallikatest toodetud soojust või valdavalt tõhusa koostootmise režiimis taastuvatest energiaallikatest, jäätmetest jäätmeseaduse tähenduses, turbast või põlevkivitöötlemise uttegaasist toodetud soojust ning parimat olemasolevat keskkonnasäästlikku tehnoloogiat. Soojuse ostu konkursi üheks eesmärgiks on tagada tarbijatele kõige soodsam kaugkütte hind.

19.08.2022 jõustunud maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest² tulenevalt täiendati KKütS §-i 14¹ lõikega 11 järgmises sõnastuses:

„(11) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata võrguettevõtjale, kes jaotab soojust tõhusas kaugküttes ja -jahutuses energiamajanduse korralduse seaduse (ENKS) tähenduses.“

Praktikas väljastab Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing³ võrguettevõtjale märgise tema vastavuse kohta ENKS alustele.

Lähtuvalt eeltoodust, kuna KKütS § 14¹ lõige 11 välistab sõnaselgelt ja imperatiivselt lõikes 11 toodud tingimustele vastava ettevõtja aluse soojuse ostu konkursi läbiviimiseks nii kohustuslikus kui ka vabatahtlikus korras, puudub võrguettevõtjal igasugune võimalus soojuse ostu konkursi läbiviimiseks. Sellest ning lõike 11 sõnastusest tulenevalt puudub sellisel juhul ka Konkurentsiametil võimalus konkursi tingimuste menetlemiseks⁴ ning amet peab sellised taotlused tagastama läbi vaatamata.

Ametil puudub võimalus siinkohal ka seaduse tõlgendamiseks ning mh oleksid kõik ameti toimingud ja/või kooskõlastused vastuolu korral KKütS § 14¹ lõikes 11 sätestatuga tühised algusest peale. Seadusega võib olla vastuolus Konkurentsiameti tegevus ka juhul, kui amet alustab ENKS-is sätestatud tingimustele vastava ettevõtja taotluse menetlust olukorras, kui võib

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/109082022026>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/109082022001>

³ <https://www.inforegister.ee/80027237-EESTI-JOUJAAMADE-JA-KAUGKUTTE-UHING-MTU>

⁴ Põhiseaduse §-des 3 ja 13 sätestatud seaduslikkuse põhimõttest lähtuvalt peab Konkurentsiamet oma tegevuses igal juhul rangelt järgima seaduses, mh KKütS § 14¹ lõikes 11 sätestatud imperatiivsed nõudeid ja aluseid.

esineda asjaolusid, millest tulenevalt ettevõtja tulevikus enam neile tingimustele ei vasta.

Ameti hinnangul on KKütS § 14¹ lõikes 11 sätestatud regulatsioon oma sõnastuses liialt jäik ning võib olla vastuolus KKütS § 1 lõikes 2 toodud alustega, mille järgi *soojusettevõtja tegevused peavad olema koordineeritud ning vastama objektiivsuse, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetele, et tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav soojusvarustus.*

Samuti võib see olla vastuolus olukorraga, kus soojuse ostu konkursi läbiviimisel eelistatakse valdavalt taastuvatest energiaallikatest toodetud soojust või valdavalt tõhusa koostootmise režiimis taastuvatest energiaallikatest, jäätmetest jäätmeseaduse tähenduses, turbast või põlevkivitöötlemise uttegaasist toodetud soojust ning parimat olemasolevat keskkonnasäästlikku tehnoloogiat.

Taoline piirang võib olla takistuseks rohepöörde eesmärkide täitmisele, milleks on Riigikantselei „Rohereformi tegevusplaan 2023-2025“ (lk 8-10) kohaselt: 1) negatiivsete keskkonnamõjude vähendamine; 2) nüüdisaegse ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamine; 3) konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse edendamisele kaasa aitamine. Antud rohereformi kolme põhieesmärgi saavutamiseks on energeetika valdkonnas kõige vajalikumad tegevused muuhulgas energiatõhususe edendamine, soojuse ja jahutuse üleviimine taastuenergiale ning keskkonnahoidlike energiakandjate tootmisvõimekuse ja tarbimise edendamine.⁵

Eeldada, et ENKS alustele vastav võrguettevõtja peaks soojuse ostu konkursi korraldamiseks loobuma soojuse jaotamisest tõhusas kaugküttes ja jaotuses, oleks ebamõistlik.

Sarnaselt 19.08.2022 jõustunud maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega, millest tulenevalt täiendati KKütS § 14¹ lõikega 11, on hetkel Riigikogu menetluses „Elektrituruseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (universaalteenuse lõpetamine ja varustuskindluse tagamine) 351 SE“, mille raames täiendatakse vastavasisuliselt ka maagaasiseadust.

Lähtuvalt eeltoodust, lahendamaks olukorda, kus KKütS § 14¹ lõikes 11 toodud ENKS-i tingimustele vastaval võrguettevõtjal puudub võimalus viia soojuse ostu konkurss läbi vabatahtlikult ning Konkurentsiametil võimalus sellise taotluse saamisel selle menetlemiseks, teeb amet ettepaneku muuta KKütS § 14¹ lõiget järgnevalt:

„(11) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata võrguettevõtjale, kes jaotab soojust tõhusas kaugküttes ja -jahutuses energiamajanduse korralduse seaduse (ENKS) tähenduses, v.a juhul, kui võrguettevõtja viib soojuse ostu konkursi läbi vabatahtlikult.“

Ameti hinnangul ei oleks selline muudatus koormav ning see vastab nii tarbijate kui ka soojusettevõtjate huvidele. Alates muudatuse jõustumisest on kõikidele võrguettevõtjatele tagatud soojuse ostu konkursi läbiviimise võimalus.

Lugupidamisega

Külli Haab

Regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja

Marek Piiraja 667 2541

marek.piiraja@konkurentsiamet.ee

⁵[https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT003D4AF2/\\$file/2023%2008%2002%20Rohereformi%20tegevusplaan.pdf](https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT003D4AF2/$file/2023%2008%2002%20Rohereformi%20tegevusplaan.pdf)